

Make **ABDULLA**
your friend and never be
lonely at home or abroad.

ABDULLA & Co., Ltd.
173 NEW-BOND ST. LONDON. W.1.
HAVE YOU TRIED OUR NEW TURKISH
CIGARETTE No. 25 AT 4 CENTS?

N-S-F

Draadloze Telefonie

NEDERLANDSCHE SEINTOESTELLEN-FABRIEK

Demonstratie-Apparaat.

Voor H.H. Handelaren is het wel eens lastig de clientèle, die geïnteresseerd is voor „Radio” op ieder willekeurig oogenblik van den dag „iets te laten hooren”.

Zoo'n eerste demonstratie is doorgaans gewichtig. De client grondt zijn meening over Uw artikel op de resultaten, die U weet te bereiken.

En dit oordeel is door zeer toevallige en begrijpelijke tegenspoeden dikwijls onbillijk.

Maak Uw eerste demonstratie een succes!

Schaf U een demonstratie-toestel aan!

Inlichtingen bij de

Nederlandsche Seintoestellen Fabriek,
HILVERSUM.

Adres voor den Haag:
2e Emmastraat 268, Tel. 233 B.

Adres voor Ned. Oost-Indië:
N. T. M. „Radio-Holland”,
Tandjong-Priok.

HILVERSUM

TELEF: NO
-1821-

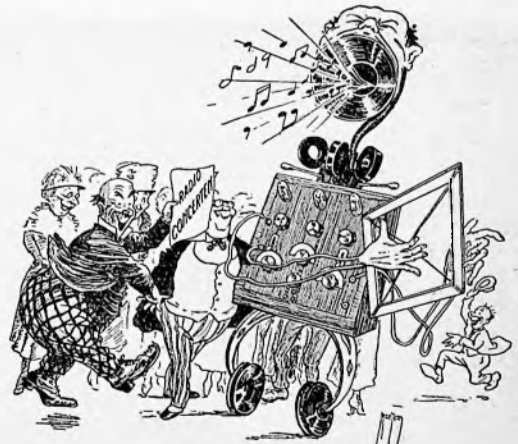

-HOLLAND-

TEL: ADR
-SIGNAL-

RADIO-CONCERTEN

- type **DEKA**, (1 Det.) f 100.—
- type **DEKA EXTRA**, 1 D.T.; 1 H.F.; . „ 160.—
- type **DEKA DE LUXE**, 1 D.T.; 1 H.F.;
1 L.F. „ 500.—
- type **DEKA SUPERIEUR**, 1 D.T.;
2 H.F.; 2 L.F. „ 850.—
- type **L.F.B.** (L.F. versterker 400voudig) „ 150.—
- Corona-spoelen** à f 5.—, per serie . . „ 60.—

N. V. NED. „RADIO-INDUSTRIE”.

BEUKSTRAAT 10 -- HAAG -- TEL. M. 3080

Firma W. BOOSMAN, Warmoesstraat 97,
Amsterdam. Tel. 9103 N.
Instrumentmaker der Kon. Ned. Marine.

**Complete Ontvangtoestellen voor
Draadloze Telegrafie en Telefonie.**

Type B. I. Compleet met lamp, accu, anode-batterij, tele-
foon en 8 spoelen f 175.—
Type B. II. Compleet als b.s. toestel, doch met ingebouwd
laagfrequent versterker, met omschakelaar voor ver-
sterkt-onversterkt f 250.— (zie afbeelding Maart-No.
Radio-Nieuws).
General Radio condensatoren en transformatoren.
Murdock condensatoren, weerstanden en telefoons.
Radion knoppen met schalen.
Dubilier rooster en blokecondensatoren.
Hart & Hegeman Radio Materiaal.
Freshman roostercondensatoren met regelbaren lekweer-
stand f 2.65.
Laagfrequent transformatoren f 9.—
Losse fijnstelling voor General radio condensatoren f 5.—
Alle soorten lampen, telefoons en verdere onderdeelen.

Radio Inrichting Firma Ch. Velthuisen
Oude Molstraat No. 18 's-Gravenhage
Tel. H. 2412. Radiofoon P. C. K. K.

**DE BROWN LOUDSPEAKERS
EN TELEFOONS IN PRIJS VERLAAGD.**

UIT VOORRAAD LEVERBAAR!!!

Type H 1, hoogte 52 cm, met gebogen hoorn. f 70.—
Type S P, als type H 1 met rechten hoorn. " 65.—
Type H 2 met gebogen hoorn, het type voor den
amateur " 33.—
Losse triplaten " 1.80
De (Featherweight) telefoon type F met vlakke membraan.
De lichtste telefoon, gewicht slechts 175 gram
2 x 2000 Ohm compleet met snoer f 17.50
Enkeltelefoons, type A 4000 Ohm " 18.—
Losse triplaten voor type A " 1.80

PRIJSCOURANT GRATIS!!

CONCERT

DOOR

-- **Königswusterhausen** --

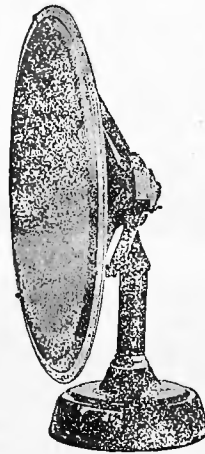
op Vrijdag 7 September a.s.

GOLFLENGTE 2700 M.

van 8.20 tot 9.20 n.m. (Ned. zomertijd).

Siemens & Halske A. G.

Afd. Telefunken.

**SOCIÉTÉ FRANÇAISE
RADIOELECTRIQUE**

Lange Poten 15a, Den Haag
Telefoon H. 787.

S. F. R.
Luidsprekers.

Zuiver timbre.

Groote geluidsterkte.

PRIJS f 53.—.

Uit voorraad leverbaar.

BEKENDMAKING.

Teneinde misverstand te voorkomen deelen wij mede, dat de

ALLEENVERTEGENWOORDIGING

voor Nederland en Koloniën

van de

C. LORENZ A. G.

Abt. für DRAHTLOSE-TELEGRAPHIE,
te BERLIJN—TEMPELHOF

uitsluitend bij ons berust.

Commercieel Electrotechnisch
Bureau „CEB”

Laan v. Meerdervoort 30, den Haag.

Tel. M. 5277.

RADIO-EXPRES

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f 2.— per halfjaar voor het binnenland en f 3.— voor het buitenland. Voor leden der Nederlandsche Vereeniging voor Radio-Telegrafie is de abonnementsprijs per halfjaar f 0.75 voor het binnenland en f 1.75 voor het buitenland, eveneens bij vooruitbetaling te voldoen.

Losse nummers f 0.15 per stuk.

Uitgave van N. VEENSTRA, Laan van Meerdervoort 30, den Haag, Tel. Marnix 2112

Correspondentie zoowel voor Administratie als Redactie gelieve men te zenden a/h adres: Laan v. Meerdervoort 30, 's-Gravenhage.

De piano en de draadlooze.

In de „Wireless Age” bespreekt een bekend pianiste, Margaret Nikoloric, die veel voor den omroep heeft gespeeld, de piano als omroep-instrument.

Het komt voor, zegt de redactie, dat dezelfde piano in het hetzelfde omroep-concertlokaal den eenen keer prachtig klinkt en den anderen keer afschuwelijk. Dat is dus niet een kwestie van verschillende modulatie of van microfoonhoorns, of iets dat met den zender verband houdt, neen, ook als dat alles gelijk blijft, zijn er zulke enorme verschillen.

Dan zou het dus aan de spelers liggen? Maar ook als gevierde pianisten spelen, is het vaak leelijk.

Waarom?

Mevrouw Nikoloric geeft een geheel soortgelijke verklaring als wij beproefden aan te duiden, toen we schreven over de ideale radiostem.

Alles hangt af van de toonkwaliteit, die men produceert, zegt zij. Wanneer een toon vergezeld gaat van een massa boventonen, dan krijgt men dat onbestemde, tjingelende, in plaats van heldere klanken. De overbrenging met een microfoon op den radio-zender verergert vermoedelijk alle fouten, maar dan zal ook elke verbetering van toonkwaliteit bij het spel in verhoogde mate beter klinken voor den omroep.

Wanneer men aanneemt, dat de microfoon een fout twee maal erger maakt, zal een twee maal beter spel ook vier maal beter klinken.

Maar wat is nu toonkwaliteit bij een piano?

Margaret Nikoloric verklaarde, dat dit haar voornaamste onderwerp van studie was geweest, zoo lang als zij speelt. En zij is les gaan nemen van pianisten, overal in de wereld, onverschillig of zij technisch bovenaan stonden, maar speciaal om het geheim der toonproductie te doorgronden. Het vreemde is, dat zij, die aan een piano den mooisten toon weten te ontlocken, vaak volstrekt niet we-

ten, hoe zij dit bereiken. Maar één van haar leeraren — zijn naam wordt niet genoemd en hij was vermoedelijk geen man met een beroemden naam, — wist haar wel duidelijk te maken, hoe 'het niet moet.

„Houd de handen boven de toetsen, ontspan al uw spieren en laat dan uw vingers vallen op de toetsen... Zoó — en onthoud nu, dat ge dat nooit weer moet doen!”

Slaan op een toets doet de snaar tjingelen. Dat komt door de voortgebrachte boventonen, die de zuiverheid verstoren.

Iedereen, die geduld heeft, kan wel leeren om juist die tonen aan te slaan, die de componist heeft voorgeschreven. Maar dat is nog geen artistiek spel.

De radio-omroep, zoo meent Margaret Nikoloric, heeft aan de wereld een dienst bewezen in muzikaal opzicht door zoo overdreven duidelijk de fouten in pianospel wat de toonproductie betreft, hoorbaar te maken.

Wij hebben indertijd al het vermoeden uitgesproken, dat hetzelfde geldt voor zang. De microfoon overdrijft alle fouten in de toonvorming bij den zang.

Daarom is de omroep één der meest serieuze toetsingen.

De draadlooze omroep van den Gala-avond in het Kurhaus te Scheveningen.

Degenen die naar dezen extra omroep-avond van de Ned. Ver. voor Radio-Telegrafie luisterden, zullen bemerkt hebben, dat sommige gedeelten van het programma slecht overkwamen. Wat hiervan de oorzaak is geweest werd aan het einde van den avond reeds in 't kort door den Vereenigingsomroeper medege-deeld.

Het was n.l. niet mogelijk de microfoons in de zaal van het Kurhaus zoodanig op te stellen, als men uit radio-technisch oogpunt wel gewenscht had. Aan de toestemming welke de omroepcommissie van de

Directie der Mij. Zeebad-Scheveningen had verkregen, was, in verband met het speciale karakter van den avond, de voorwaarde verbonden, dat de microfoons en geleidingen geheel onzichtbaar moesten worden aangebracht.

Het was daardoor b.v. uitgesloten, de microfoon bestemd voor het overbrengen der voordrachten op de juiste hoogte vóór de sprekers te plaatsen, doch deze moest achter hen, verborgen in een bloemstuk, worden opgesteld, waardoor de geluidstrillingen van het gesproken woord zoo goed als niet werden opgevangen.

In aanmerking genomen, dat ook de orkest-microfoon niet op de meest voordeelige plaats kon worden aangebracht (deze was achter een gordijn in een der zijloges opgesteld) kan men over de wedergave der nummers van het Residentie-Orkest en van Cecilia's Mannenkoor tevreden zijn.

Het aankondigen van het binnenkomen in de zaal van verschillende officieele personen, alsmede der verschillende nummers van het programma geschiedde door middel van een derde microfoon, eveneens in bovengenoemde zijloge, vanwaaruit tevens de geheele technische bediening plaats vond.

De omroepcommissie der N. V. v. R. hoopt dat het mogelijk zal zijn nog in dit seizoen een tweeden omroep-avond met aansluiting op het Kurhaus te geven en wel tijdens een uitvoering van het Residentie-Orkest, zoodat het programma dan uitsluitend muzieknummers zal bevatten, waardoor het geheel tevens meer geschikt zal zijn voor draadlooze overdracht, dan thans het geval was.

Eenvoudige Antenneafstemming.

Bezitters van een inductief honingraat ontvangtoestel zal het bekend zijn dat de antenneafstemming een zeer voorname factor is. Van gebruik van den serie-parallel schakelaar kan

BERICHT.

Bij het ter perse gaan van dit nummer bereikt ons het bericht, dat ten gevolge van beschikkingen in verband met de hinderwet, betreffende de opstelling der machines van P. C. G. G. de mogelijkheid bestaat, dat de omroep op Donderdagavond gedurende enkele weken niet zal kunnen plaats hebben.

Er wordt naar gestreefd deze onverwachte stopzetting te voorkomen, of in ieder geval van zoo kort mogelijken duur te doen zijn.

Nadere aankondiging hieromtrent zal geschieden aan het einde van den omroep op heden, of na afloop van het concert van P. C. G. G. op a.s. Zondag.

Muzikale Omroep.

Uit te zenden met den zender van P. C. G. G., den Haag.
Golflengte 1070 meter.

PROGRAMMA VOOR DONDERDAG 6 SEPTEMBER 1923.

Aanvang 8 uur 30 n.m.

(Nadruk zonder bronvermelding verboden).

Te geven door het HAAGSCH STRIJK-ENSEMBLE „LIDADIHÉ”,
onder leiding van den Heer G. W. YSSELSTIJN.

Solist: de Heer C. G. YSSELSTIJN, cello.

1. Overture Calif van Bagdad	Boieldieu.
2. Dasz ist das alte Lied	Gilbert.
3. Suite Orientale	Popy.
4. Pusza song	A. Loeser.
5. Caroline in the morning	W. Donaldson.
6. Col Nidrei, (cel solo)	Max Bruch.
7. In kleinen Dielen	Gilbert.
8. Mélopée Passionelle	E. Flament.
9. Faust (Opéra fantasie).	Gounod.
10. Jubileum Tango	R. Benatszky.
11. Virginia Rose	A. Loeser.
12. Silver Dollars	H. de Bozi.

men bij aanwezigheid van groote antenne veel nut hebben, echter zijn de vele veercontacten dezer schakelaars bij veelvuldig gebruik en op langen duur onzeker, met het hinderlijk geruisch en onregelmatig genereeren van het toestel als gevolg.

Een afdoend middel vond ik bij het gebruik van 4 stekkerbussen, 1 enkel-poligen telefunkenstekker en een gewonen stekker (19 m.M. penafstand) met doorverbinding.

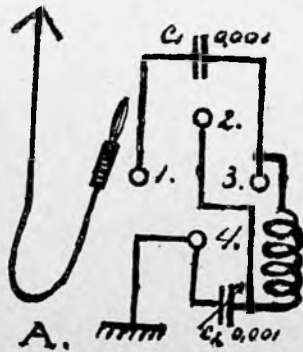
Hiermede is het mogelijk bij elke omstandigheid een behoorlijke antenneafstemming te bereiken, zooals fig. A aangeeft.

Ten 1e: plaatst men de antennestop in contact 3 dan heeft men antennespoel en afstemcondensator C_2 in serie.

Ten 2e: wordt deze stop in contact 1 geplaatst, dan is grootere anten-

neverkorting met den blokcondensator C_1 het geval.

Dit bleek van belangrijk nut te zijn

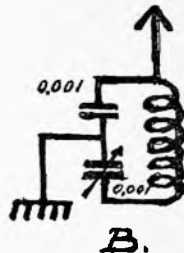
voor ontvangst op de telefoon-lichtleiding, (bovengronds). Even-

tuel C_1 grooter nemen.

Terwijl op deze wijze bij gebruik van normale antenne het toestel voor korte golfontvangst gemakkelijker genereert.

Ten 3e: Bij het plaatsn van den antennestop in contact 2, en een doorverbindingstop in de contacten 3—4, bereikt men den parallelstand.

Ten 4e: Antennestop in contact 3 en de doorverbindingstop in de contacten 1—4 in welk geval bleek, dat

de storende lichtfrequentie minder invloed op den ontvanger had, hoewel de ontvangst van bekende stations minder sterk was, dan bij normalen parallelstand. Het schema is dan, als in fig. B wordt weergegeven.

Ten 5e: kan de antennestop op contact 4 direct met aarde verbonden worden in geval het toestel buiten werking is wat aldus den bliksem-afleider in het toestel overbodig maakt.

Het lijkt mij voor menig amateur niet onverdienstelijk deze methode toe te passen.

Zeist.

J. Koster.

Opnemen van seinen en telefonie op de grammfoon. . .

Voor amateurs die van knutselen en proeven-nemen houden, meen ik iets te hebben gevonden, dat zeer gemakkelijk is te maken en goed werkt.

U kent wellicht de Kodisk-grammophon platen waarop men zelf kan spreken en zingen terwijl men later dan zijn eigen stem weer kan hooren. Deze uitvinding wordt bij mijn idee in toepassing gebracht en wel als volgt:

We nemen een oude Duitsche lergetelefoon (enkel) en verwijderen hiervan alle onnoodige zaken zooals beugel en stangetjes om te kunnen draaien zoodat we slechts het ronde telefoontje overhouden. Nu nemen we een geluidspreker van een grammophon die we zoodanig metamorphoseeren dat onze telefoon er tegen aangebracht kan worden. We nemen dus den weergever van de buis die naar den hoorn leidt, schroe-

ven er het plaatje af waarmee hij vast zat in de buis en bevestigen hier tegen onze telephoon.

Het geluid dat bij gewone in werking stelling van den geluidgever door de verbindingsbuis naar den hoorn en zoo de lucht in werd geworpen, gaat nu als het ware dien zelfden weg in omgekeerde volgorde, dus: Hoorn, buis, geluidgever, echter maakt hij dien langen weg niet doch wordt rechtstreeks tegen den weergever gegooid. Stellen we nu ons toestel in en stemmen we af op een snelzender, (met 2 of 3 lampen) sluiten we vervolgens de telephoon aan het toestel, dan kunnen we die seinen vastleggen op de Kodiskplaatjes. We zetten een naald in den weergever, draaien de veer op en laten het mechanisme tamelijk vlug draaien. De naald drukt nu de seinen op het plaatje. Draaien we later de plaat langzaam weder af dan hooren we den snelzender als normalen zender, ja zelfs zoo langzaam als we willen en kunnen zodoende alles lezen. Evenzoo met muziek.

De kodisk zijn in den handel á f 1.50, dus voor ieder bereikbaar. Ze zijn van metaal (aluminium of zoo iets) en aan twee zijden te gebruiken. Er zijn speciale naalden bij. Men laat den snelzender op den weergever inwerken en later handelt men ermee als met iedere grammophonplaat. Aan de kwaliteit van toestel, telephoon en vooral van den weergever is het resultaat te danken. Heeft men een goeden weergever dan is het des te harder en blijft de plaat des te langer goed. Met prima weergever kan men tot 25 maal de plaat laten afdraaien.

Tilburg.

HARRY BRIELS.

Opzettelijke storing ?

De heer A. L. B. te Koog a.d. Zaan schrijft het volgende:

Toen ik 29 Aug. om ± 5 uur naar Eberswalde zat te luisteren, kwam plotseling, de Eiffeltoren FL met z'n harde vonkzender storen. Er werd niet anders (door FL) dan v's geseind, terwijl later ook geen telegram of ander bericht volgde. Na eenige minuten v's geseind te hebben, stopte hij een oogenblik om daarna weer te beginnen. Volgens mij is dit puur opzet. Als dit zoo mocht zijn, vindt ik het gewoonweg kwajongenswerk.

Altijd is er wat te hooren !

De heer M. Hamaker te Barneveld schrijft:

Hierbij een foto van mijn ontvanginrichting, door mij zelf gemaakt. Alles gemonteerd op ebonieten frontplaat. Ingebouwde 2 lamps laagfreq. versterker, 2 variable condensatoren, 11 losse en 12 vaste platen (afmetingen volgens Corver). Rechts onderaan verbinding voor telefoon, accu en hoogspanningbatterij, links draden antenne en aarde. Buitenkant toestel gloeidraadweerstand laatste lamp

(Philips). Beide andere lampen zijn Heussen-fabrikaat. Detectorlamp en lampen van den versterker branden ieder op afzonderlijke accu's; ik gebruik evenwel één hoogspanningbatterij. Afmetingen toestel 35 × 30 × 25 c.M. Mijn antenne is 40 M. lang en 10 M. hoog. Hollandsche en buitenlandse muziek zeer goed. En tot slot nog een woord van dank aan „Radio-Expres” voor de vele nuttige wenken welke gegeven worden en waarvan ik dankbaar gebruik heb gemaakt.

De muziek-proeven van Königs-wusterhausen.

Naar door dit station draadloos werd medegedeeld, zullen de concerten, voor zoover mogelijk, worden gegeven op een golflengte van 2700 M. op de volgende tijden (Ned. Z. T.):

Maandag, Woensdag en Vrijdag van 4.20—5.20 n.m. en van 8.20—9.20 n.m.

Overige dagen alleen van 4.20—5.20 n.m. (Gramophon).

De proeven der N. S. F.

Naar de Ned. Seintoestellenfabriek meldt, is zij thans met hare proefnemingen zoover gevorderd dat zij voor het oogenblik voldoende inzicht heeft in den waren aard der technische moeilijkheden die een uitzending van goede draadloze muziek in den weg staan. Die moeilijkheden te leeren kennen en verhelpen, was het doel der N. S. F. proeven. Zij zijn thans door Ir. G. W. White

goeddeels overwonnen en het eindresultaat heeft de amateur waargenomen in de tot dusver gegeven vijf Zondagavond-proefconcerten.

Het is voor de verdere voltooiing van den zender niet noodig de Zondagavondconcerten regelmatig voort te zetten. Het is dan ook het voornemen van de N. S. F. om op Zondag 9 September a.s. geen draadloos concert te geven en waarschijnlijk op 16 September wel; wat daarna gebeurt staat niet vast.

Radio-Concerten.

Programma van het concert op Zondag 9 September van 3—6 uur n.m. door het radiostation P C G G van de N. V. „Ned. Radio-Industrie”, Beukstraat 8-10, den Haag, op een golflengte van 1070 meter.

1. Mein Regiment, H. L. Blankenberg; 2. Ouverture Egmont, L. van Beethoven; 3. Veilchen am Wege, Walzer, O. Febras; 4. La Java, M. Yvian; 5. Why, Dear ? H. R. Cohen;

6. Chanson de L'adieu, P. Tosti; 7. Fantaisie Freischütz, C. M. v. Weber; 8. Mello Cello, N. Moret; 9. Foxtrot Macabre, Teddy Moon; 10. Traum Ideale Walzer, J. Tucik; 11. Aufgepasst! Potpourri, C. Morena; 12. Abschied Gladiatoren, H. L. Blankenberg.

Deze orchestnummers worden afgewisseld door Pathé- en grammofoonplaten.

Electriciteits tentoonstelling te Maastricht.

Van 13 tot en met 23 October 1923 zal in het daarvoor ingerichte gemeentegebouw, gelegen in het centrum der stad, n.l. het voormalige Dominikanengebouw aan de Grootestraat, een electriciteits tentoonstelling gehouden worden.

De tentoonstelling heeft ten doel propaganda te maken voor de toepassing der electriciteit en eveneens te verduidelijken, hoe men door middel van den elektrischen stroom allerlei denkbare machines, apparaten enz. kan aandrijven.

Niet alleen de electrotechniek als licht en kracht voorgesteld, doch alles op dit gebied zal er geëxposeerd en gedemonstreerd worden, o.a. ook zwakstroomtechniek, sein- en signaalwezen, radiotechniek, enz. In één woord alles op het gebied der electrotechniek.

Even een grapje.

— Maar buurvrouw, wat ziet je kind er uit, al die strepen in zijn gezicht, en waar heb je al die lampen voor aan?

— O, dokter zei, hij moest goed versterkt worden. En nou heb ik van mijn anderen jongen, die bij de soldaten is, en zooveel aan al die nieuwwetsche dingen doet, eerst wat sublimaat in zijn badje gedaan, en toen met vliegende geest nagespoeld. Nou ben ik met een driersterkingslamp an 't probeeren. En as dat niet helpt, gaan we naar Dr. Koomans. Die mot op versterkingsgebied de alderbeste zijn. —

Vereenigingsnieuws.

Voor een ad. Leiden.

Zij, die hun medewerking willen verleenen tot het oprichten eener afdeling „Leiden en omstreken” der N. V. v. R., worden verzocht hiervan mededeeling te doen (schriftelijk of telefonisch) aan: H. P. A. Kemperman, Haarlemmerstr. 245/247, Leiden, telefoon 383.

Vragenrubriek.

Stukken voor deze rubriek in te zenden op een afzonderlijk vel papier (of briefkaart) met opschrift „Vragenrubriek”.

Amsterdam.

A. T. L. — Voor zoover ons bekend, is invoer van radio-onderdelen in Ned.-Indië niet verboden.

W. N. v. d. S. Jr. — Het bevestigen van meer draden aan uw paraplue-antenne zal weinig nut hebben. U kunt de antenne veel beter hooger maken dan 2.75 meter.

J. F. H. — Een goed schema voor een aparten hf. versterker is fig. 101 in het Draadloos Amateurstation. Voor de kortere golven kan daarbij dan gebruik gemaakt worden van een sluitkring volgens fig. 103. Het geheel kan op een sec. honingraat-ontvanger worden aangesloten.

Bij onversterkt ontvangen volgens het hf. verst. schema van Dr. Koomans moet de eerste lamp uit de fitting genomen worden.

Rotterdam.

P. I. — De door u gehoorde telefonie is waarschijnlijk een speciale proefneming van een der Ned. stations geweest. Deze worden meestal niet van te voren aangekondigd en kunnen dus moeilijk in R.-E. worden opgenomen. De golflengte opgave van Eberswalde ontvingen wij van het station zelf. Een zoo juist ontvangen aankondiging van Königswusterhausen, in dit nummer opgenomen, geeft aan, dat dit station wel degelijk op 2700 M. werkt. Heeft u een ander werkelijk gemeten?

Zoals u gezien zult hebben, is de stationslijst in het vorige nummer weder opgenomen.

Voor juiste opgave van door u waargenomen veranderingen in seintijden en golflengten houden wij ons aanbevolen.

J. v. S. — De Berko-lantaarn geeft wisselstroom. De roepletters HF zijn ons onbekend. Weet misschien een der lezers welk dit, op 2000 meter gedempt werkend, station is?

Uit uw gegevens blijkt dat uw toestel voor stations beneden 1500 M. niet geschikt is. U zult daarvoor (en trouwens voor telefonie in 't algemeen) een ander toestel met inductieve terugkoppeling moeten maken. De geringe storingsvrijheid van uw schema maakt, dat u verschillende stations, ook bij afstemming op andere golven nog hoort. Bij geheel inductieve ontvangst heeft men daar

minder last van.

Men mag geen antenne over telefoonraden spannen.

G. A. V. — Moeilijk genereeren kan ontstaan door slechte isolatie of vocht in de spoelen. Misschien ontstaat verbetering door gebruik van iets grootere telefooncondensator en hoogere anodespanning.

Utrecht.

C. C. V. — Het door u geteekende schema kan het best worden uitgevoerd door bij ontvangst zonder hf.-versterking de daarvoor bestemde lamp uit de fitting te nemen en met behulp van een schakelaar de door u aangegeven verbinding c d (= a d) te maken en tevens de verbinding a b te verbreken.

In verband met de aanwezigheid der tramlijn geven wij de voorkeur aan de fuikantenne loodrecht daarop, met gewone aardverbinding:

Tegen het maken van het door u geteekende schakelbordje bestaat geen bezwaar, mits de verschillende schakelaars niet al te dicht bij elkaar worden geplaatst.

Sittard.

W. E. v. d. B. — Het weerbericht van F.L. wordt, zoals u uit onzen laatsten radio-telefoongids kunt zien, om 7.40 gegeven, en om 6.30 alleen concert.

Het krakende geluid zijn waarschijnlijk de z.g.n. luchtstoringen; ook kan een slechts cel in de hoogsp. batterij er oorzaak van zijn.

Nieuw-Weerdinge.

J. H. B. — Bij de door u gebruikte lamp zal het noodzakelijk zijn een lekweerstand van 2 à 5 megohm over den roostercondensator te plaatsen. Het schema is verder in orde.

Maakt de gloeidraadweerstand wel goed contact?

Bennekom.

A. v. D. — Eén van de redenen waarom oxyd-kathode lampen nog niet algemeen worden toegepast is b.v. dat zij bij reeds zeer geringe oververhitting den gloeidraad een korten levensduur hebben. Ook de hoogere prijs is voor algemeen gebruik een belemmering. In de advertentie van de N. S. F. in ons vorig nummer vindt u reeds een lamp met iets minder stroomverbruik aangekondigd.

Nijmegen.

H. K. — De Seddig-lamp heeft

noodig 3 volt gloeidraadspanning en 50—90 volt anodespanning.

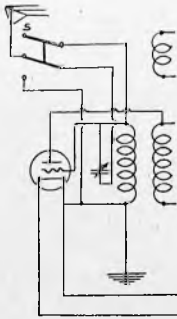
H. B. — Een handleiding voor kandidaten voor het certificaat van bekwaamheid als radio-telegrafist is samengesteld door den heer W. Kruijt, Blois v. Treslongstr. 77, den Haag; prijs f 2.25.

Roermond.

J. H. v. B. — Uw schema is niet in orde. Waar u tot nog toe steeds zonder resultaat heeft gewerkt, raden wij u aan „Het Draadloos Amateurstation” van J. Corver eens te bestudeeren. U vindt daarin uitsluitend werkelijk geprobeerde schema's. Door nauwkeurige navolging daarvan zult u zeker tot goede resultaten komen. Het schema dat u heeft willen maken vindt u in fig. 114, terwijl de lampvoet is afgebeeld in fig. 112. Ook in R.-E. no. 15, bldz. 7, is een teekening van de fitting voor S. S.-lamp opgenomen.

Bussum.

G. B. Jr. — Bij het schema van fig. 108 Draadl. Amateurstation kunnen op de door u aangegeven wijze twee verschillende lampen gebruikt worden. Bij ontvangst zonder versterking moet de hf. versterkingslamp uit de fitting genomen worden en doen alle drie de spoelen weder normaal dienst, als bij fig. 66. Niet-tegenstaande de accu eenpolig aan aarde is gelegd, blijft de werking geheel gelijk. De terugkoppelspoel kan alleen bij versterkte ontvangst kortgesloten worden. De teekens bij accu

en anodebatterij zijn in fig. 108 goed aangegeven. Wanneer u het schema, zonder afwijking, volgt heeft u de meeste kans op goede resultaten.

Hoe men bij het hoogfr. versterker schema van Dr. Koomans een serie-parallelschakelaar kan aanbrengen, geven wij hierboven aan.

Het rooster van de hf. verst. lamp moet steeds aan de antennezijde der prim. spoel verbonden zijn.

Den Haag.

S. B. — Een goed en eenvoudig schema voor hf. versterking met 1 lamp vindt u in Radio-Nieuws van 1 Mei 1.1. (bldz. 149) en in het Draadloos Amateurstation fig. 108 (bldz. 154). De S. S.-lampen zijn voor de door u genoemde doeleinden bruikbaar.

Voor genoemd hoogfr. versterker schema kan als verst. lamp een gewone hoogvacuumlamp dienst doen.

Breda.

P. S. — Wanneer de vloeistof in de door u aangegeven toestand verkeert moet deze vernieuwd worden. Hoelang een vulling mee kan hangt geheel af van laadstroomsterkte en tijd van lading.

Omtrent het vervaardigen van emaille-draad kunt u, naar een onzer lezers zoo vriendelijk is mede te deelen, nadere gegevens vinden in „Het Electrotechnisch en Werktuigkundig Weekblad” no. 35, 21e Jaargang, Uitg. fa. Mantgem & de Does, Amsterdam.

Wanneer de stroom naar willekeur door den eenen of door den anderen condensator kan gaan, staan deze parallel. Moet de stroom echter eerst door den eenen en daarna door den anderen, dan staan zij in serie.

Onder doorverbinden verstaat men b.v. het kortsluiten van een stopcontact.

Over het al of niet ontvangen van instrumenten uit het Instrumentarium gelieve u zich verder rechtstreeks tot de daarvoor ingestelde commissie te wenden.

Het door u ingezonden artikel zullen wij doorlezen.

Informeert u voor die houtsoort eens bij de fa. Sinderam, Heerengr. 358, Amsterdam.

Groningen.

J. S. — Vriendelijk dank voor uwe gegevens.

Alphen a/d. Rijn.

C. v. I. — Uw schema's kwamen te laat om u nog in dit nummer te antwoorden. Het nazien van afwijkende constructieschema's neemt n.l. veel tijd. U zult dus een week geduld moeten hebben.

Teruggenden van schema's gaat zeker niet, wanneer daarvoor geen postzegel is bijgesloten.

Draadloosheidjes.

II. De accu.

De accu is een raadsel. Een nuttig raadsel, een onontbeerlijk raadsel, een onbetrouwbaar, zenuw-slopend en honderdmaal verwenscht raadsel, maar steeds... een raadsel. Voor de meesten onoplosbaar.

Zij neemt de allures aan van een voorraadschuur. Wat ze niet is. — Van een massa geconcentreerde electriciteit; naar willekeur te verdunnen. Wat ze óók niet is. — Van een Electriche Centrale in zakformaat. Wat ze nóg minder is. — En toch is ze een beetje — of veel? — van dit alles tegelijk. Dat en ... een raadsel.

Er bestaan handleidingen, gebruiksaanwijzingen, zelfs heele leerboeken over de vraag: „Hoe blijf ik goeie vrienden met mijn accu en hoe kunnen we elkaars gevoelens het best ontzien?” De oplossing hierop is echter nog niet gevonden. Een raad, die in de practijk te pas kan komen is: behandel uw accu als uw schoothondje, koester en streef haar, maak haar niet jaloersch, houd haar droog en rein, voed haar zoo mogelijk zelf en ... houd haar uit handen van accu-specialisten. De laatsten zijn gewoonlijk haar ondergang.

Nóg een accuraadselachtigheid. Input (voor een 20 A.U.-accu; zéér ruim berekend): 20 (laaduren) × 10 (voltage) × 2 (ampere) × ³⁵/₁₀₀₀ cent (per watt).

Output: — f 1.25 meneer... Dank u meneer... Adieu meneer...

Hw.

KLEINE ADVERTENTIES.

Te koop: S. & H. versterker met 2 dubb. roosterlampen f 28.—, nieuwe accu 6 volt 54 Amp. f 34.—.

Primair Honigr. ontv. Am. T. ex spoelen en lamp f 35.—.

Sec. Honigr. ontv. incl. lamp exol. spoelen f 65.—.

Brieven onder No. R.E. 91 bureau van dit blad.

TE KOOP:

Variometerontvanger in prachtige eiken kast met ingebouwd versterker, Seibt condensatoren en lampen van f 225.— voor f 125.—.

Telefunken golfmeter 150—8000 meter f 35.—. Brieven onder No. R.E. 87 bureau van dit blad.

TE KOOP:

Huth telefoons 4000 . . . f 5.—
 Huth laagfreq. transf. . . . " 5.—
 Telefunken laagfreq. transf. . . . " 4.—
 Huth lampen. . . . " 4.—
 Huth 3 lamp Versterker . . . " 25.—
 Telefunken cond. met fijrege-
 ling " 15.—
 2 Telefunken cond. met ebo-
 nieten knop en schaal à . . . " 10.—
 Brieven onder No. R.E. 88 bureau
 van dit blad.

Te koop. Variabelemicacondensatoren.
 500 en 1000 eM. f 5.25. Laagfrequent-
 transf. f 6.75. Amphion-loudspeakers 4000
 Ohm f 39.—, ook in huur. Brieven onder
 No. R.E. 89 bureau van dit blad.

TE KOOP.

Ontvangstoestel op eboniet 30-40 eM.
 1 detector 2 laagfreq. onversterkt-ver-
 sterkt, pracht toestel, prima werkend,
 met 3 dubbel roosterlampen.
 1 dubbel Lorenz telefoon (nieuwste
 systeem). 1 nieuwe varta batterij 6 voet
 36 amp. uren 8 spoelen.
 Geheel compleet voor den laagsten
 prijs van f 180.—. Brieven onder No.
 R.E. 90 bureau van dit blad.

TE KOOP:

Honingraatontvanger met ingebouwd
 versterker geheel op eboniet inclusief
 lampen van f 130.— voor f 65.—. Brieven
 onder No. R.E. 86 bureau van dit blad.

**ELECTRICITEITS-TENTOONSTELLING
 MAASTRICHT**

13-23 OCTOBER 1923

**INSCHRIJVINGSBILLETEN EN INLICHTINGEN
 BRUGSTRAAT 19, MAASTRICHT**

Société Française Radioélectrique
 Den Haag -- Lange Poten 15a -- Tel. H. 787.

**Hoogfrequent-
 Transformatoren.**

Voor golflengten van resp. 200-500 M. en 900-2900 M.

EBONIT

in platen en staven in prima kwaliteit, leveren
 uit voorraad (uitsluitend aan den handel)

HIJMANS & BERGMANN

N.Z. Kolk Amsterdam

Tel. 40431

Wilt gij genot hebben van Uw Radiotoestellen,
 dan moet gij **PRIMA EBONIET** gebruiken. Het
 woord **EBONIET** alleen zegt niet alles want in
 eboniet wordt door buitenlandsche fabrieken dik-
 wijls afval en minderwaardige grondstoffen ver-
 werkt. Daardoor is eboniet dan niet metaalvrij en
 geeft **AFLEIDING** in plaats van isolatie aan Uw
 toestellen.

Vraagt men den importeur dan zegt hij natuurlijk
PRIMA eboniet te leveren omdat hij de fabricatie
 niet kent. Alleen de Nederlandsche Industrie kan
 waarborgen geven voor fabrikaten en de „**INDIA**”
 Rubberfabrieken in Beverwijk in het bijzonder.

De „India” fabrikaten staan aan de spits. Ver-
 langt „India Eboniet” en gij **GENIET** van Uw
 toestel.

HANDELAREN RABAT.

**VRAGEN EN ANTWOORDEN
 OVER RADIO TELEGRAFIE
 (TECHNIEK)**

door **G. EMMERIK.**

PRIJS f 2.50.

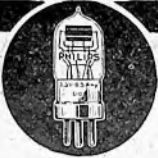
Alom bij den Bookhandel verkrijgbaar en tegen inzending
 van het bedrag bij den Uitgever,
N. VEENSTRA, Laan v. Meerdervoort 30, Den Haag.

TELEFUNKENARTIKELEN.

**A. VIJFTIGSCHILD
 GRAAFSCHEWEG 30, NIJMEGEN.**

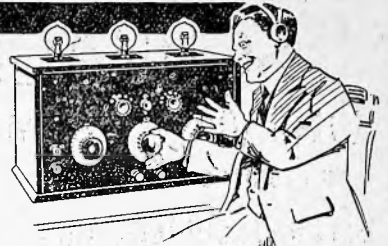
Direct uit voorraad:

K. Lampen speciaal voor versterking . . . f 1.85
 Honingraatspoelen. 10 stuks 25—400 . . . 6.80
 Luxe montage-eboniet, nikkel cellul, per sp. „ 1.—
 Dubbeltelefoon (pracht geluid) . f 9.— en „ 15.—
 100—1000—10000 voud. versterkers incl. de lampen:
 f 25.—; f 35.—; f 45.—; f 55.—.
 Telefunken E, ontvangstoestel voor universeel gebruik.
 Schitterende muziekontvangst.
 Gecombineerd Variometer-Honingraatstelsel f 45.—.
 Hiermede bereikt men alle golflengten van 200-25000 M.
 Telefunken D, met ingebouwd tweelampplaa-frequent-
 versterker (300 voudig) geheel mahoniehout-eboniet,
 superieur werk f 150.—.

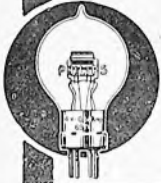

Keihard!

Wanneer ge werkelijk genot wilt hebben van Uw toestel, bedenkt dan, dat Uw succes afhangt van Uwe lampen. Wij beschikken over een staf van een 100-tal Doctoren, Ingenieurs en Laboratorium-onderzoekers. Onze lampen voldoen dan ook aan de hoogste eischen en verzekeren prachtige resultaten.

Philips

PHILIPS

Van Klaveren & Co.
Gerard Schaepstraat 8 Amsterdam.

Tel. 34824.

Radio Ontvangtoestellen

EN ONDERDEELLEN.

Onze nieuwe prijscourant verschijnt eerstdaags en wordt op aanvraag gratis en franco toegezonden.

Radio Technisch Bureau
„ANETA“
RIJSSEN.

Levert alles op Radiogebied
zoowel complete toestellen
-- als onderdeelen. --

Zie voor onze zeer praktische toestellen de afbeeldingen in Radio-Expres van 7 en 14 Juni j.l.

ZEER LAGE PRIJZEN.

Vraagt onze nieuw verschenen Prijslijst.

Radio Technisch Bureau
HERM. VERSEVELDT.

DEN HAAG. HUGO DE GROOTSTRAAT 98—100.

Tel. M. 4969.

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT.

Seibt enkel telefoon 4000 Ohm	f 6.50
Siemens enkel telefoon 2000 Ohm	f 4.50
Siemens dubbel telefoon 3000 Ohm.	f 12.50
Seibt dubbel telefoon 4000 Ohm.	f 12.50
Condensatoren voor fijnregeling (1—2 platen) met knop en schaal 4.50

„AMPLION“ Luidsprekers.

„Amplion“ luidspreker 2000 Ohm à f 32.50
Munt uit door zuivere weergave der telefonie en muziek!!!

NIUW! **NIUW!**

Variable Micacondensator.

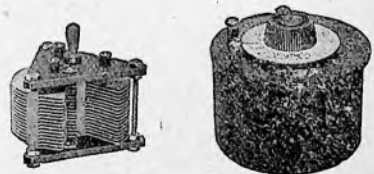
Zie beschrijving vorige Radio Expres.

Cap. 500 en 1000 c.M. f 6.—

GENERAL RADIO CO.

Condensators zijn in ieder opzicht perfect,
en laag in prijs.

VRAAGT OFFERTE!

A. A. POSTHUMUS, BAARN.

TROMPLAAN 4a.

— Telefoon 515.

SCHRACK

ONTVANGLAMPEN

MET DUITSCHE OF FRANSCH VOET

UITERST SOLIEDE CONSTRUCTIE

PRIJS f 6.-

HANDELAREN BELANGRIJKE KORTING.

NED. RADIO MIJ. SECO.

NASSAU OUKERKERKSTRAAT 3 DEN HAAG.

GEHOORZAAL „CONCERTOFOON”

462 SINGEL b/h Koningsplein.
AMSTERDAM. - Tel. 35222.

GEOPEND DAGELIJKS
VAN 9-6 UUR.

Wij verkoopen
de nieuwste en beste

RADIO-ONTVANGTOESTELLEN en TOEBEHOREN.

Vraagt geïllustreerde Prijscourant.

VERTEGENWOORDIGERS:

'T GOOI
GOOISCHE FOTOHANDEL
KERKSTRAAT 106
HILVERSUM
TEL. 1116.

DORDRECHT
GEBR. VAN DIJK
112 NOORDENDIJK
TEL. 923.

Radio Electro Technisch Bureau

VAN SANTEN EN SCHILLING

Zwartjanstraat 69 — ROTTERDAM.

Onze ontvangtoestellen werken schitterend en zijn keurig afgewerkt.

1 Lamps	f 125.-
2 Lamps	„ 150.-
3 Lamps	„ 175.-
4 Lamps	„ 210.-

Prijzen zijn inclusief alle toebehooren als lampen (Phillips), 10 spoelen, telefoon, accu, spanningsbatterij en aansluit-snoeren met stekkers en gratis plaatsing binnen de stad. Gedurende de maand Augustus geven wij bij aankoop van een toestel een korting van 5 pCt.

Alle onderdeelen tegen zeer concurrerende prijzen.

Vraagt gratis prijsblad.

Alle inlichtingen en schema's worden gaarne verstrekt.

SMITH & HOOGHOUDT.

KEIZERSGRACHT 6

TEL. 34163.

AMSTERDAM.

Onze nieuwe catalogus is verschenen en wordt op aanvraag gaarne toegezonden. Tegelijkertijd berichten wij U de volgende prijsverlaging der

BROWN-Artikelen.

- Loudspeaker type H 2 met gebogen hoorn f 33.-
- Loudspeaker type S P met rechten hoorn „ 65.-
- Loudspeaker type H 1 met gebogen hoorn. „ 70.-
- Telefoons type „F” 2×2000 Ohm „ 17,50
- Telefoons type „A” 2×2000 Ohm „ 39.-
- Brown-Microphone Relais . . . „ 75.-
- S.F.R. Ontvanglampen „ 6,50

DR. GEORG. SEIBT.

Fabriek van alle RADIO-APPARATEN in

superieure kwaliteit.

Wij geven hierbij kennis aan onze geachte afnemers, dat wij de alleenvertegenwoordiging van bovengenoemde fabriek op ons genomen hebben en verzoeken beleefd alle aanvragen en bestellingen aan ons te willen inzenden.

N. V. Technische Handel Mij.
v.h. JAN MULDER.

STATIONSWEG 47-49 — ROTTERDAM.